

ПАПИЋИ: ПУТ КРОЗ ВЈЕКОВЕ

Генеалошка монографија рода Папића (1502–2025)

Уредник
Зоран Колунџија

Copyright © ИК Прометеј, Нови Сад, мај 2026.

Ниједан део ове књиге не може се користити нити репродуковати у било ком облику без писане сагласности аутора и издавача. Сва права задржана.

Милорад Папић

ПАПИЋИ: ПУТ КРОЗ ВЈЕКОВЕ

Генеалошка монографија рода Папића
(1502–2025)

Boise, 2026

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

*Руке њредака њраде њуѡеве, а ѡриче ѡоѡомака
их оживљавају. Кроз вјекове и ѡранице, род
Паѡић чува своје име у сјећању и у земљи.*

*Ову књију ђосвећујем својим **ђрецима** – чије су руке
ђрадиле куће, чувале ођњишђа и ђоносно носиле
ђрезиме Пађић кроз вијекове.*

*Посвећујем је и онима који су **ођишли далеко**, али
су у срцу ђонијели завичај, као и онима који ће **ђек
доћи** – да знају да ђриђадају роду који је ђрајао
уђркос свему.*

*Нека ова књија буде мосђ између ђрошлосђи и
будућносђи, између оних који су били и оних који ће
ђек насђађи.*

У знак сјећања и трајања, Милорад Пађић

Захвалности

Захваљујем се свима који су, кроз генерације, чували приче, документе, предања и успомене нашег рода. Ова књига није само мој рад — она је плод заједничког памћења, упорности и љубави према коријенима.

Моја најдубља захвалност припада:

- мојим прецима, чији су путеви, борбе и надања утрли стазу коју данас пратимо
- мојој породици, за стрпљење, разумијевање и подршку током дугих година истраживања и писања
- рођацима и пријатељима, који су несебично дијелили документа, фотографије, породична предања и лична сјећања
- истраживачима, архивистима и историчарима, чији је предани рад омогућио да се реконструишу миграције, огранци и судбине рода Папић
- свима који су ме охрабривали, подстицали и вјеровали да ова монографија треба да угледа свјетлост дана

Посебну захвалност дугујем академику Салиху Селимовићу, рецензенту чија је стручност, научна прецизност и добронамјерна критика помогла да рукопис добије јаснију структуру, дубљи контекст и већу научну вриједност. Његове сугестије и подршка представљају важан стуб коначног облика ове књиге.

Захваљујем се и Зорану Колунџији, директору издавачке куће *Прометјеј*, на повјерењу, разумијевању и професионалној подршци током читавог издавачког процеса. Његова посвећеност очувању културне баштине и историјског памћења дала је овом пројекту снагу и достојанствено уточиште.

Ова књига је више од текста — она је заједнички подухват, заједнички напори заједничко сјећање. Нека служи као мост између прошлости и будућности, као трајни подсјетник на путеве којима смо ходили и на коријене који нас држе.

Садржај

Захвалности.....	9
УВОДНА РИЈЕЧ Чуvari породичног пламена.....	15
ПРЕДГОВОР	17
1. УВОД.....	19
Корјени и традиција.....	19
Глобална породица и дигитални трагови	20
Зашто смо се селили?	20
Од Бучја ка ширем разумијевању	21
Мостови сродства	21
Напомена о родословним стаблима и „Јовањцима“	22
О поријеклу, памћењу и запису	22
Апел рођацима и будућим истраживачима.....	23
2. ПРЕЗИМЕ ПАПИЋ И СЛАВА СВЕТОГ ЈОВАНА.....	24
Историјат и поријекло презимена Папић.....	24
Географска изворишта и миграције.....	26
Историјски помени: Трагови у камену и мастилу.....	28
Јовањдан: Духовни печат и крштеница	29
Закључак.....	31
3. БАЊАНИ – ИЗВОРИШТЕ И ПРВА РАСКРСНИЦА (1502–1735).....	32
Бањани: Географски и историјски оквир настанка рода	32
Живот на камену: Свакодневица бањских домаћина	33
Изазови генеалогског истраживања.....	35
Сукоб извора: Петропоље или Смоква?.....	36
Преломна 1735. година:	
Крв, част и три пута судбине.....	38

Племя Новљани и формирање Бањана	39
Бањани – стара херцеговачка матица	39
Географија расељавања: бисери бањанске матице	40
Динарске миграције и Шумадија	41
Бањански коријен	41
Завичај: камен Бањана и шума Бучја	41
Херцеговачка линија – Папићи у Домашеву	42
Други правац – непозната судбина попа Стевана	43
Трећи правац – Папићи у Пошћењу	43
Закључак поглавља	44
4. ДРУГА СЕОБА – ПУТЕМ ДРОБЊАКА И ПОШЋЕЊА	46
Друга велика сеоба	46
Пошћење: Духовно сидро на путу сеоба	47
Наративна веза: Између старог и новог огњишта	48
Уточиште у Дробњаку: Међу слободарима	49
Свједочанство Андрије Лубурића и Јола Папића	50
Огранак Савовића у Комарници	50
Дух Дробњака и Новљана	51
Пут ка истоку: Колашин, Папе и Бучје	51
Бањани и „Коријен” (Липово, Јасеново, Папе)	52
Пут ка Горњем Колашину: Између предања и записа	52
Огранци према Подрињу и Романији	53
Закључак: Пут идентитета	56
5. БУЧЈЕ – ОГЊИШТЕ И УТОЧИШТЕ	59
Легенда о првом огњишту: Мирис земље на Кућишту	59
Пут од Бањана до Буковца	60
Сеобе као „двострука смрт”	61
Буковац – Темелј и прво гробље	61
Бучје – тихо свједочанство вјекова	62
Коријени и кумства	63
Страдања и обнова племена	63
Живот на ивици опстанка: Веза Бучја и Сињајевине	64
Лекција из шуме: Здрава логика и математичка прецизност	65
Ријеч тежа од камена: Пут кроз клисуру	66
Стубови куће и путеви свјетлости: Мајка и отац	66
Завјет против заборава	70
Моја директна лоза – од Јеврема до Мике	70
Загонетка петорице браће: Разлаз на раскршћу историје (1806)	72
Породичне успомене – Бучје изнутра	73
Именик одлазака – Посљедња стража Бучја (1950–1980 и даље)	88
Закључна мисао: Бучје као вјечни путоказ	91

6. ТРИ ПУТА ПАПИЋА: КЛАДНИЦА, УЖИЦЕ И ПРАЊАНИ	92
Увод – Завјетна мисао.....	92
Коријени – Од Петропоља до Пошћења	92
Јоле Папић: Стуб бучевске лозе	93
Тодорово бдијење и сеоба браће	94
Гостиница – Видак и Милован.....	95
Мапа судбинског размеђа (1806) – Три тачке истог стабла.....	96
Заједнички коријен – Папићи у Кладници	97
Сеобе – Разлози и правци.....	98
Посљедњи стражари Пошћења – Божо и Монтана	99
Сеобе Папића.....	99
Једна крв, много путева	100
7. ГЛАВНЕ ГРАНЕ РОДА ПАПИЋА: ГЕНЕАЛОШКА СТАБЛА ПО МЈЕСТИМА	101
Напомена о породичним стаблима.....	101
Преглед главних грана рода Папића.....	102
Методолошка напомена о родословном истраживању	102
Увод у родословни дио.....	103
Породична стабла Папића	104
Тестамент као чувар истине	106
Закључак поглавља	109
8. ПАПИЋИ НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ.....	110
Увод: Једно презиме – много путева	110
Папићи Јовањци – Чуvari матице.....	112
Папићи Лучинданци	113
Папићи који славе друге славе.....	114
Папићи католици – Хрватска	114
Папићи у Србији	116
Папићи у Црној Гори	117
Папићи у Словенији и Македонији	117
Сеобе „трбухом за крухом” – Мркопаљ, Грижане и Аустралија.....	117
Помен жртвама – Крст, криж и полумјесец страдање Папића у Јасеновцу	118
Мапа нашег трајања – Табеларни преглед рода Папић.....	122
Једно презиме – много коријена	124
Закључак.....	125
9. ПАПИЋИ У ДИЈАСПОРИ (1890–1970).....	127
Увод – Зашто је дијаспора кључна за разумијевање рода..	127
Путничке листе и имиграциони архиви.....	129
Фокус на мјеста поријекла.....	129
Пописи становништва (САД, Канада, Аустралија)	130

Миграциона осовина и методологија	131
Хронолошки приступ	131
Епизода – Гробље у Бјуту, Монтана	137
Јужни хоризонти – Папићи под Андима	138
Савремене миграције (1970–2020)	139
Идентитет у дијаспори – Шта се чува, а шта нестаје	139
Миграциони дијаграм рода Папића	140
Зашто је мапа расељених Папића кључна за истраживање дијаспоре	141
Духовни идентитет и асимилација: Двије стазе очувања коријена	143
Закључак – Род који се не гаси	144
Завршна мисао	146
10. ДИГИТАЛНИ ТРАГОВИ (2007–2011)	148
Дигитално окупљање рода (2007–2011)	148
Научни и историјски оквир миграција	150
Предања и генеалогije из дигиталних дискусија	151
Глобална распрострањеност презимена Папић	160
Лична мотивација аутора и завршна синтеза	162
Завршна Синтеза	166
Закључак – Род који се поново састао	167
ЗАКЉУЧАК: Тестамент трајања – Од кућишта до дигиталног вјекописа	170
ЕПИЛОГ: Род који памти	172
ИЗВОРИ	174
РИЈЕЧ АУТОРА	177
ДОДАТАК 1 (Листа Папића Убијених у Логору Јасеновац)	179
ДОДАТАК 2 (Листа Папића убијених у Жабљу у новосадској Рацији 1942. године)	187
РЕЦЕНЗИЈА	188
КРАТКА БИОГРАФИЈА АУТОРА	191

УВОДНА РИЈЕЧ

Чувари породичног пламена

Драги моји,

Док листате ове странице, знајте да имена која овдје видите нису само слова на папиру, већ жива свједочанства о снази једне неустрашиве лозе. Судбина нашег рода – од каменитих Бањана преко плодног Такова, па све до мрачних рудника Монтане и бескрајних равница Ајове – учи нас једној великој истини: човјека не дефинише мјесто гдје је стао, већ пут који је достојанствено прешао.

Наши стари, попут **Игњата** и **Василије**, кретали су у свијет без ичега материјалног. Њихов једини иметак био је невидљиви пртљаг који су носили дубоко у себи – наше презиме. То презиме је било њихова заклетва, њихов морални компас и једина тапија на достојанство коју им нико, ни у туђини ни у оскудици, није могао одузети. Гдје год су стигли, од Акрона у Охају до Галвестона у Тексасу, градили су домове чувајући образ оних који су остали код куће.

Вама, који данас с поносом носите то исто име, остављам ово у аманет:

- **Никада не заборавите коријен:** Човјек без коријена је као лист на вјетру. Иако сте данас грађани свијета, у вашој крви тече упорност бањског камена и понос таковских устаника.

- **Чувајте образ презимена:** Како нас је опоменуо Капор – *куку оном ко ѿа обрука*. Носите га тако да се свако ко га чује сјети честитости и чојства.
- **Повезујте се:** Гдје год срили некога ко се презива Папић (или Papich), знајте да је он рода вашег. Та спона је јача од државних граница и непрегледних океана.

Историја нас учи да „ниједан живот није вјечан”, али памћење јесте. Писао сам ово да би се наши преци, кроз ваше сјећање, поново рађали у свакој новој генерацији. Будите достојни пута који су они за вас, својим жуљевима и вјером, прокрчили.

С љубављу и поносом,

Милорад Папић

ПРЕДГОВОР

*Књиџа је мост̄ између оноџа шџо јесмо
и оноџа шџо желимо осџавиџи иза себе.*

Ова књиџа није само хроника једног презимена; она је путовање кроз вријеме, простор и колективно памћење. Настала је из дубоке унутрашње потребе да се дешифрује и разумије поријекло Папића – рода који је поникао у суровом, али поносном камењару Старе Херцеговине, а затим се кроз вијекове, попут планинске ријеке, разлио широм свијета.

Од древних Бањана до питомог Бучја, од херцеговачких висоравни до шума западне Србије, па све до далеких обала обију Америка и Аустралије – трагови нашег имена свједоче о невјероватној истрајности, снази и непрекидном кретању. Одлазили су преко лука Трста, Ријеке или Хамбурга, док су за њих Елис Ајленд у Њујорку или луке у Аустралији постајале нове капије наде. Оно што је почело као потрага за сопственим коријеном, прерасло је у откриће неслућених размјера. Кроз архивску грађу и сјећања, пред мојим очима се склопила мапа од преко 60 мјеста широм Балкана у којима су Папићи свили гнијезда, доказујући да смо род који не познаје границе.

Наши су преци опстајали на земљи која је била шкрта плодовима, али издашна у лекцијама о части. Учили су нас да се живот брани радом, да се име чува завјетом, а огњиште грије поштовањем. Када су их историјски усуди приморавали на сеобе, у своје завежљаје нису могли

спаковати много, али су понијели оно највриједније што човјек посједује: обичаје, сјећања, непоколебљиву вјеру и крсно име – Светог Јована Крститеља. Управо је та крсна свијећа, паљена вијековима у различитим крајевима свијета, остала наш најпоузданији путоказ и једини неоспорни доказ заједничког коријена. Чување крсне славе Јовањдана у далеким рударским насељима Монтане или предграђима Мелбурна постало је невидљива нит која је те породице држала везаним за херцеговачки крш и шуме око Прибоја.

Ипак, историја нашег рода има и своје најтамније странице. Током рада на овој књизи, суочио сам се са болном истином о страдању 208 Папића у логору Јасеновац. Међу њима су и 52 душе из наше уже бањанске лозе, чија су огњишта угашена, али чија имена у овој монографији поново добијају своје мјесто у вјечности. Њихова жртва подсећа нас да презиме које носимо није само понос, већ и историјска одговорност.

Данас, у времену када се стара огњишта гасе, а села остају пуста, важније је него икада сачувати нити које нас повезују. Ова монографија је покушај да се обнови изблиједјело памћење, да се поново саставе расуте гране нашег разгранатог стабла и да се дубоко разумије пут којим су газили наши стари. Она не претендује на то да буде коначна и неупитна истина; она је замишљена као чврст темељ и отворена страница коју ће будуће генерације Папића истраживати, исправљати и допуњавати.

Нека ови редови буду позив сваком Папићу, ма гдје данас градио свој дом, да у овој причи препозна дио себе. Наша историја не завршава корицама ове књиге – она траје све док се сјећамо ко смо, чији смо и одакле смо, са оног херцеговачког камена, једном давно кренули у свијет.

Ову књигу посвећујем мојим прецима који су издржали, мојим родитељима који су веровали у моћ знања, и мојим потомцима, да знају на каквом темељу стоје. Од бучевског огњишта до глобалне мреже, наше име траје.

Милорад Папић
У Бојсију, 2026.

1. УВОД

*Ошкуд їод си, їи си рода моїа
Народна їесма*

Ово поглавље поставља темеље у истраживању поријекла, корјена и традиције братства Папића.

Корјени и традиција

У срцу Старе Херцеговине, на земљи гдје се вијекови сударају као таласи о стијене, обликовала су се два велика рода Папића. То је простор гдје је човјек морао бити тврд као камен под ногама и широк као небо над главом. У таквом свијету, гдје су зиме оштре, лjeta сурова, а живот мјерљив храброшћу, настали су лучиндански Папићи из околине Никшића и јовањдански Папићи из Петровића у Бањанима – два стабла из истог коријена, расла у различитим правцима, али храњена истом земљом и истом историјом.

Бањани су кољевка нашег имена – каменити, поносни, тихи свједоци времена. Ко год је крочио тим предјелима зна да се тамо човјек не рађа само у кући, него и у причи, у обичају, у завјету. Бучје је, пак, било наша стража, наш дом, наша капија у свијет. Између та два мјеста протеже се нит која траје вијековима, нит коју ова књига настоји да обнови, учврсти и пренесе даље. То није само географска веза, него духовна линија која спаја прошлост и садашњост, огњиште и пут, коријен и грану.

Сви путеви воде из истог корјена: Народна пјесма нас учи једноставној, а великој истини: *Ой̑куд̑ ѿг̑ си, ѿи си рода мо̑а*. Ова мисао најбоље описује дух Папића док су крчили путеве из Бањана ка Бучју, Шумадији, а касније и даље у свијет. Гдје год да се данас сретну двојица људи који носе Папић презиме, међу њима нема туђинства. Било да се ради о комшијама у шумадијским селима или о далеком рођацима који су свој дом основали у Америци – попут породица забележених у Охају или Ајови – иста крв и исто порекло чине их родом. Ова књига је подсјетник да, без обзира на то колико нас даљина и вријеме раздвојили, увијек остајемо дио једне нераскидиве цјелине.

Глобална породица и дигитални трагови

Фасцинантно је пратити трагове породица Папић које су се, попут ријека понорница, из различитих региона бивше Југославије разлиле широм свјета – од Европе и Русије, преко обе Америке и Аустралије, па све до Африке и Новог Зеланда. Папиће данас срећемо у све три главне вјероисповијести: православној, католичкој и муслиманској.

Моја жеља да повежем ово расуто братство датира још из 2007. године, када сам формирао LinkedIn групу са циљем да она постане форум за дискусију. Иако тај покушај није дао очекиване резултате, комуникација путем Фејсбука (у периоду 2007–2011) била је далеко плодноснија. Неке од најзанимљивијих разговора и свједочанстава из тог периода пренио сам у ову књигу као аутентичан глас народа.

Зашто смо се селили?

Балкански простори су кроз вијекове били поприште непрекидних кретања. Јован Цвијић је истицао да су главни узроци сеоба били историјске, психолошке и економске природе: од османске окупације и данка у крви, преко устанака и ратова, до хроничног сиромаштва матичне земље и сурових климатских непогода. Историчар Перо Пећинар